Lausunto talousarviosta 2026 valtiovarainvaliokunnalle
Asia: HE 99/2025 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2026
https://www.eduskunta.fi/pdf/HE+99/2025

**Luovan talouden näkymät antavat kasvutoiveita**

Valtiovarainvaliokunta toivoi lausunnossa keskityttävän erityisesti luovan talouden näkymiin. Tiivistetysti: Kulttuuri- ja luovat alat on kasvuala. Se, miten kotimainen kulttuurisisältö ja kotimaiset kulttuuri- ja luovien alojen yritykset ja ammattilaiset pärjäävät lähtökohtaisesti kansainvälisessä kilpailussa on kiinni kulttuuri- ja kasvupolitiikan onnistumisesta.

**Ratkaisuja kulttuurileikkauksiin saattaa löytyä**

Siteeraamme lausunnossamme tiede- ja kutltuuriministeri Mari-Leena Talvitietä, joka käytti eduskunnan budjettikeskustelussa keskiviikkona 24.9.2025 seuraavan ratkaisukeskeisen ja kulttuuri- ja elokuva-alalle toivoa antavan puheenvuoron: "Huoli elokuva-alasta on tosiaan yhteinen, ja täällä oli useampiakin entisiä ministereitä tuossa kysyjien joukossa. Ongelmana on ollut myöskin tässä kohdassa valmistelussa se, että kun se on VM:n yritystukileikkauksena kohdennettu sille yhdelle ainoalle momentille, niin silloin nämä ratkaisujen etsimiset budjettilinjausten mukaisesti, jotka siis pohjaavat budjettiriiheen, on täytynyt etsiä tässä kohdassa tuohon budjettikirjaan siitä samalta momentilta emmekä ole voineet etsiä kokonaisratkaisua. Mutta kuten pääministerikin eilen totesi, niin tähän varmasti palataan. Ja ymmärrettävästi, sillä jos mietitään taiteen ja kulttuurin avustuksia, siellähän liikkumatila on olematon, ratkaisun pitää kyllä syntyä yhteisesti hallituksen ratkaisuna, ei niin, että se tulee sen momentin sisältä olevana ratkaisuna."

**Kuluttajat kuluttavat kulttuuria enenevässä määrin**

Kulttuuri on kasvuala kaikkialla länsimaissa. Se liittyy sekä vapaa-ajan arvostukseen, että kasvavaan valmiuteen käyttää palveluita ja aineettomia hyödykkeitä. Kulttuurin kulutus on myös Suomessa kasvanut pitkään. Kulttuurin korttimaksut ovat olleet kasvussa tänäkin kesänä, muu tilastotieto tietysti seuraa perässä. Myös kulttuurialan tuottavuus on kasvanut, erityisesti digitalisaation ansiosta.

**Kasvuohjelmat ja kulttuuripoliittinen selonteko**

Kulttuuripoliittinen selonteko avaa niitä syvällisempiä vaikutuksia, joita kotimaisen kulttuuri- ja luovien alojen kasvulla on. Ei ole yhdentekevää, missä kankkujamme kulutamme. Kotimaisessa kulttuurissa, taiteessa ja kulttuuriperinnössä on kyse koko kansakunnan olemassaolosta, ja turvallisuudestamme. Luovan talouden kasvustrategia hakee kasvua koko luovaan talouteen. Myös av-alalle on laadittu oma kasvusopimus. Kumpikaan asiakirja ei tue leikkauksia kulttuurin perusrahoitukseen, kuten kotimaisen elokuvan tuotantotukeen.

Helsingissä XX.XX.2025

Maria Jokinen
yhteiskuntasuhdepäällikkö
Kulttuuri- ja taidealan keskusjärjestö KULTA ry